రక్తదానం

వాయువ్యంగా మన 'చాంబ్' మీద పాకిస్తాన్, దక్షిణంగా వాళ్ళ 'సియాల్ కోట్' మీద మనవాళ్ళూ కురిపిస్తున్న బాంబుల వర్షానికి జమ్మూలోని యిళ్ళన్నీ అదురుతున్నాయి. డిసెంబరు నెల చలి నరాల్ని కొరుక్కు తింటోంది. నడినెత్తిన, నల్లటి ఆకాశంలో నక్షత్రాలు మెరుస్తున్నాయి. బాంబులు ప్రేలినప్పుడల్లా ఆకాశపు టంచులు రక్తవర్ణంతో మెరుస్తున్నాయి. గుండెలదిరేటట్లుగా గర్జిస్తున్నాయి. చిమ్మచీకటిగా ఉన్న నగరవీధుల్లో మిణుగురు పురుగులు, 'బ్లాకవుట్'ని ధిక్కరిస్తున్నాయి.

తలుపులు మూసిన గదిలో కొవ్వొత్తి భయం భయంగా వెలుగుతోంది. గ్లాసుల్లో ఉన్న మందు నెమ్మది నెమ్మదిగా మా గొంతుల్లోకి దిగుతోంది. ఆ రోజు ఉదయం జమ్మూ ఆకాశంలో జరిగిన విమాన యుద్ధానికి, మా నరాలు సడలిపోయాయి. వచ్చిన నాలుగు శత్రు విమానాల్లోనూ, రెండు కూలిపోయినందుకు, మా హృదయాలానందంతో నాట్యం చేశాయి. ఒకపక్క భయంతో, మరోపక్కన ఉత్సాహంతో నలిగి చచ్చిపోతున్న మనస్సుల్లోంచి భయాన్ని పారద్రోలడం కోసం మందేసుకొంటున్నాం.

తలుపు మీద దబదబా బాదిన చప్పుడు వినిపించింది. చక్రపాణి లేచి వెళ్ళి తలుపు తీశాడు. చలిగాలితో పాటు లోపలికి ప్రవేశించాడు పద్మనాభం. చక్రపాణి తలుపు మూసి ఓ గ్లాసులో విస్కీ పోసి, మంచం మీద కూర్చున్న పద్మనాభం ఎదురుగా పెట్టాడు. తిరిగి తన కుర్చీలో కూర్చుంటూ, "నీకు నీళ్ళు కావలిస్తే వంటింట్లోకి పోయి తెచ్చుకో. స్టీలు గిన్నెలన్నీ మా ఆవిడ తాళం వేసుకుపోయింది! ఉన్న ఒక్కగాజు కూజా ముక్కలై పోయింది!" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"నేను విస్కీ కోసం రాలేదు. అక్కడ చాంబ్‌లో మన జవాన్లు చాలామంది తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. హాస్పిటల్లోనూ, రీసెర్చి లేబొరేటరీస్‌లోనూ రక్తం తీసుకొంటున్నారు. మనందరం వెళ్లి రేపుదయం రక్తదానం చెయ్యాలి. నేను మా ఆఫీసు జీప్‌ని ఏర్పాటు చేశాను. మీరందరూ తొమ్మిదింటికల్లా సిద్ధంగా ఉండండి. ముందుగా వెడ్తే త్వరగా తిరిగి రావచ్చు. ఏమంటారు?" అన్నాడు పద్మనాభం, మా అందరి వంకా చూస్తూ.

"నీకిష్టమైతే నువ్విచ్చుకో! మా అందర్నీ అడగా పెట్టాకుండా, మా అనుమతి లేకుండా, నిన్ను జీప్ ఎవరేర్పాటు చెయ్యమన్నారు?" అన్నాడు, మోహనరావు విసురుగా, తాగిన నిషాలో. నాకు మనస్సు చివుక్కుమనిపించింది. మోహనరావు మీద ఎక్కడలేని కోపం ముంచుకొచ్చింది. చేతిలో ఉన్న గ్లాసుని బల్ల మీద బాదిపెడ్తూ "సిగ్గుండాలి, ఆ మాటనడానికి. నిజానికి పద్మనాభం ఎంతో మంచిపని చేశాడు. ఎవరి మాటెలా ఉన్నా నేను మట్టుకు సిద్ధం" అన్నాను.

రాజశేఖరం బెదురు బెదురుగా అన్నాడు, "నాకు రక్తాన్ని చూస్తే కళ్లు తిరుగుతాయి. అటువంటప్పుడు రక్తాన్నెలా యిచ్చేది? చాలా నొప్పిగా కూడా ఉంటుందని విన్నాను. చాలా నీరసపడి పోతామనుకొంటాను!"

"ఎందుకంత భయం! ఇంజక్షన్ తీసుకొంటున్నప్పుడేమంత నొప్పి ఉంటుంది? ఇదీ అంతే. రక్తం తీసుకున్న తర్వాత వాళ్లు బిస్కెట్లు, కాఫీ అవీ యిస్తారు" అన్నాడు పద్మనాభం చంటి పిల్లల్ని బెల్లిపించినట్లు. నాకూ, చక్రపాణికి నవ్వొచ్చింది. "నేను కూడా సిద్ధమే. రాజశేఖరం, మోహనరావూ గాజులు తొడుక్కుని కూర్చుంటారు!" అన్నాడు చక్రపాణి.

"మీకే కాదు- దేశభక్తీ, దమ్ములూ ఉంట! నువ్వన్న టైమ్‌కి మా యింటికి రా" అన్నాడు, మోహనరావు గ్లాసు ఖాళీ చేస్తూ. మంచికి ముందడుగు వేసేవారి నుండి వెనక్కు వెళ్ళిపోయే ధైర్యం లేని రాజశేఖరం కూడా 'సరే' అన్నాడు. పద్మనాభం ఉత్సాహంగా గ్లాసందుకొన్నాడు. "నువ్వు విస్కీ కోసం రాలేదుగా" అన్నాడు హేళనగా మోహనరావు.

"నీలా పిరికితనం మరిచిపోవడానికి కాదు. రేపు యివ్వబోయే నా రక్తాన్ని స్టెరిలైజ్ చెయ్యడం కోసం!" అంటూ పద్మనాభం, ఒక్క గుక్కలో విస్కీ పని పట్టించేశాడు.

'అందరికంటె ముందు' అన్నదానికి నిర్వచనం ఏనాడో మర్చిపోయాను. ముందస్తుగా వెళ్ళి రేషన్లు తెచ్చుకోవాలనీ, రైల్వే రిజర్వేషన్ చేయించుకోవాలనీ, ఎన్నోమార్లు ప్రయత్నించాను. నేనెంత ముందరగా వెళ్ళినా, నాకంటె ముందుగా వచ్చిన వాళ్ళు చాలామంది ఉండేవారు. అయితే తొమ్మిందింటికి వెళ్ళి ఎవడు కూర్చుంటాడు? అందులోనూ రక్తదానం చెయ్యడం కోసం! అని ఆలస్యంగా లేద్దామనుకొన్న నా ప్రయత్నాన్ని పద్మనాభం కొనసాగనివ్వలేదు. ఎనిమిదిన్నరకే వచ్చి లాక్కుపోయాడు. అందరికంటే ముందుగా నా దగ్గరకు వచ్చినందుకు నసుగుతూ, జీప్‌లో కూర్చున్నాను. మొత్తం మీద అందరమూ తొమ్మిదింటికల్లా హాస్పిటల్ చేరుకున్నాం. అప్పటికే నలభై

మంది దాకా వరండాలో ఉన్న బెంచీల మీద కూర్చుని ఉన్నారు! అలవాటయిన అనుభవమే కాబట్టి మేం కూడా వరస చూసుకొని కూర్చున్నాం.

రాజశేఖరం బెదురుగా ఉన్నాడు. మొహంలో ఆందోళన స్పష్టంగా కనబడ్తోంది. దాన్ని కప్పి పుచ్చుకోడానికి, వణికే చేతుల్తో సిగరెట్ వెలిగించాడు.

"రక్తం యివ్వబోయే ముందు, పొగ త్రాగడమెందుకు? రక్తాన్ని నికొటిన్‌తో కలుషితం చెయ్యడం తప్పు!" అన్నాడు చక్రపాణి.

ఆ మాటల్లో నిజమెంతో నాకు తెలియదు. అప్పటికప్పుడు నాకా మాటలు సమంజసంగా తోచడంతో, రాజశేఖరం చేతిలోంచి సిగరెట్‌ని లాగి పారేశాను. పద్మనాభంఏదో మాట్లాడుతున్నాడు. మోహనరావు మౌనంగా కూర్చున్నాడు. జనం గుంపులు గుంపులుగా రావడం మొదలుపెట్టారు. ఏరండాలు నిండిపోతున్నాయి. అంతలోనే 'ఏయిర్ రైడ్ వార్నింగ్' సైరన్ భీకరంగా వినిపించింది. కూర్చున్నవారిలో చాలామంది బయటకు పరుగెత్తారు. విమానాల హోరుతోనూ, నగరం చుట్టూ ఉన్న 'యాంటీ ఎయిర్‌క్రాఫ్ట్ ఫిరంగుల' ధ్వనులతోనూ ఒక్కమారుగా ఊరంతా దద్దరిల్లి పోయింది. మరునిమిషంలో నిశ్శబ్దం తాండవించింది.

రాజశేఖరం మొహం పాలిపోయింది. లేవబోయేవాణ్ణి కూర్చోపెట్టాడు పద్మనాభం.

"చూడు బ్రదర్! ఈ ఒక్క నిముషంలోనే యింతగా అదిరిపోయావ్! అక్కడ యుద్ధ రంగంలో మన సైనికుల పరిస్థితి ఆలోచించు" అన్నాడు పద్మనాభం, రాజశేఖరం భుజం తడ్తూ.

రాజశేఖరం పేలవంగా నవ్వుతూ అన్నాడు-'నువ్వు నన్ను అపార్థం చేసుకొన్నావు. నేను లేచింది, వెళ్ళడానికి కాదు. మనముందు ఖాళీ అయిన స్థలాల్లో కూర్చునేందుకు!'

రాజశేఖరం అన్నది అబద్ధమని మాకందరకూ తెలుసు. కాని అతని సమాధానం మాకు నచ్చింది. లేచి వెళ్ళి ఖాళీ అయిన ముందర బెంచీ మీద కూర్చున్నాం. మరో అయిదు నిముషాల్లో మామూలు వాతావరణం వచ్చేసింది. వరండాలు మళ్ళీ జనంతో నిండిపోయాయి.

తెల్లకోటు తొడుక్కొన్న ఓ వ్యక్తి వచ్చి మా పేరూ, యితర వివరాలూ వ్రాసుకొన్నాడు. మా అందర్నీ చూస్తూ, "మీరందరూ వచ్చినందుకు చాలా సంతోషం. అయితే ఒక్క మనవి. పోయిన రెండు రోజుల్లోనూ వందలాది మంది వచ్చి రక్తదానం చేశారు. అన్ని గ్రూప్‌లకీ చెందిన రక్తాల్ని సేకరించగలిగాం. ఈ రోజున 'ఓ' గ్రూప్ రక్తానికి ప్రాముఖ్యత నిస్తున్నాం. ఆర్.హెచ్. ఫాక్టర్ సరిపోతే ఈ రక్తాన్ని ఎవరికైనా యివ్వవచ్చును. ఎ.బి., ఎ.బి-గ్రూప్‌లకి చెందిన రక్తం నిలవ చెయ్యటానికి ఎక్కువ ఏర్పాట్లు కాని, అక్కడ యుద్ధ రంగంలో గాయపడిన సైనికుల రక్తం గ్రూప్‌లని పరీక్షించి ఆ గ్రూప్‌కి చెందిన రక్తం యిచ్చేటంత వ్యవధీ లేవు! అందుకని మీ రక్తం గ్రూప్ నిర్ణయింపబడిన తర్వాత, 'ఓ' గ్రూప్ వ్యక్తుల నుంచే రక్తం తీసుకోవడం జరుగుతుంది. మిగిలిన గ్రూప్‌ల వారి ఎడ్రసులు మా దగ్గర ఉంటాయి కాబట్టి, అవసరమొచ్చినప్పుడు వారిని మేమే స్వయంగా

పిలుస్తాము" అన్నాడు.

ఇద్దరిద్దరుగా, నెంబరు వారీగా, రక్తపరీక్ష చేసే గదిలోకి వెళ్ళాం. చక్కగా మాట్లాడుతూ యిద్దరు నర్సులు సూదులు పుచ్చుకొని వేలి మొనల్ని గుచ్చినప్పుడు మృదువైన చేతుల స్పర్శకి ఆనందించాలో, సూది గుచ్చిన బాధకి ఏడ్వాలో తెలియక రక్తాన్ని గాజు పలకలకి రాసి, పక్కగదిలోకి పోయి కూర్చున్నాం. పది నిమిషాల్లో మరో వ్యక్తి వచ్చి, మా పేర్లు వ్రాసి ఉన్న చిన్న కార్డులందించాడు. నా రక్తం 'ఓ' గ్రూప్! సంతోషంతో ఎగిరి గంతేయాలని పించింది. పద్మనాభానిది 'ఎ'. చక్రపాణీ, రాజశేఖరం - 'బి' గ్రూప్. మోహనరావుది 'ఓ' గ్రూప్ నాలాగే. పద్మనాభం దిగాలుపడిపోయాడు. రాజశేఖరం మొహంలో లీలగా ఓ సంతోష రేఖ నేను గమనించకపోలేదు. చక్రపాణి నిర్వికారంగా ఉండి పోయాడు. మోహనరావు ఇబ్బందిగా మొహం పెట్టాడు.

ఓ డాక్టరు వచ్చి నన్నూ, మోహనరావునీ పక్కనే ఉన్న గదిలోకి తీసుకుపోయాడు. జీప్ దగ్గర మా కోసం ఎదురుచూస్తూ ఉంటామని చెప్పి మిగిలిన ముగ్గురూ వెళ్ళిపోయారు. ఆ గదిలో మూడు 'బెడ్'లున్నాయి. ఓ బెడ్ మీద నేను పడుకొన్నాను. కర్టెన్ కవతలగా ఉన్న బెడ్ మీద మోహనరావు పడుకొన్నాడు. పైకెంత బింకంగా ఉన్నా, రక్తదానం చెయ్యడం అదే మొదటిసారి కావడం వల్ల నాకు లోపల కొంత బెరుకుగానే ఉంది. ఎందుకో హఠాత్తుగా శోభనం రోజు జ్ఞాపకానికొచ్చింది. నాలో నేనే నవ్వుకొన్నాను. కాని ఆ నవ్వు నాకు తెలియకుండా పెదవుల మీద కన్పించింది కాబోలు, డాక్టరడిగాడు, "ఎందుకు నవ్వుతున్నారు?" అని.

"ఏం లేదు డాక్టర్! ఊరికే నవ్వొచ్చింది," అన్నాను తేలికగా.

"కాదు, ఏదో కారణముండి తీరాలి," అన్నాడు డాక్టర్, నా బ్లడ్‌ప్రెషర్ చూస్తూ.

"నాలాంటి పిరికివాడి రక్తం తీసుకొన్న సైనికుడు మళ్లీ ఈ జన్మలో యుద్ధం చెయ్యగలడా? అన్న ఓ పిచ్చి ఆలోచన వచ్చింది, డాక్టర్!" అన్నాను. అనుకోకుండా అబద్ధం ఆడాను. కాని డాక్టర్ నా మాట నిజమని నమ్మాడు.

"మీరు నిజంగా పిరికివారే అయితే, ఇలా రక్తం ఇచ్చేటందుకు వచ్చేవారే కాదు. కాని మీ ఆలోచన ఒక మంచి జోక్! నేను జ్ఞాపకం ఉంచుకొంటాను" అన్నాడు డాక్టర్, సూదిని నా రక్తనాళంలోకి గుచ్చుతూ.

కొంచెంగా అరవాలనిపించింది. కాని సభ్యత నోరు నొక్కడంతో, మౌనంగా ఉండిపోయాను. కింద ఉన్న సీసాలోకి రక్తం నెమ్మదిగా దిగుతోంది. పక్కనే ఉన్న అసిస్టెంటుకి ఎంత రక్తం తీసుకోవలసిందీ ఆదేశించి, డాక్టరు మోహనరావు దగ్గరకు వెళ్లాడు. నా పక్కన ఉన్న అసిస్టెంటు మధ్యమధ్యలో కమలా తొనలు నోటికందిస్తూ, ఏవో కబుర్లు చెప్తున్నాడు. ఒక్కొక్క రక్తం బొట్టూ నాలోంచి దిగుతోంటే, ఒక్కొక్క సైనికుడికి ప్రాణదానం చేసినంత సంతోషం నన్ను మైమరిపిస్తోంది. గర్వంతో నిండిపోయింది మనసంతా. మోహనరావు బెడ్ వైపు తల తిప్పాను. తెర కవతల్నించి మాటలు వినిపిస్తున్నాయి.

"మీరేమిటో కలవరపడ్తున్నట్లున్నారు. ఏమీ భయంలేదు!" అంటున్నాడు డాక్టరు.

"అది కాదు!...." నసుగుతూ అన్నాడు మోహనరావు.

"ఏమీ సంకోచం లేకుండా చెప్పండి!"

"నాకు సుఖరోగాలున్నాయి! నా రక్తం మరొకరికి ప్రాణదానం చెయ్యకపోగా..." మోహనరావు నెమ్మదిగా అన్నాడు.

మతి పోయినట్లయింది. అప్రయత్నంగా పిడికిలి విడింది.

"ఏమండి సార్, మీరు గుప్పిడి విప్పకూడదు!" - నా పక్కన కూర్చున్న అసిస్టెంటు మందలించడంతో, మళ్ళీ పిడికిలి బిగించాను.

"మామూలు పరిస్థితుల్లో అయితే రక్తం అన్ని విధాలా యోగ్యమైనది అన్న నిర్ధారణ జరిగిన తర్వాతనే, మరొకరికి ఉపయోగిస్తారు. అక్కడ యుద్ధరంగంలో ఉన్న తీవ్ర పరిస్థితి వల్ల, అనాలోచితంగా కలుషితమైన రక్తాన్ని ఎక్కించే అవకాశాలు లేకపోలేదు. నిజాన్ని చెప్పిన మిమ్మల్నీ, మీ గుండె ధైర్యాన్నీ మెచ్చుకొంటున్నాను. మీ రక్తం తీసుకోను. కాని ఒక సందేహం! తీరుస్తారనుకొంటాను?" అన్నాడు డాక్టర్.

"అడగండి" మోహనరావు మాటలు పేలవంగా వినవచ్చాయి.

"మీ రక్తం ఆరోగ్యదాయకమైనది కాదని తెలిసి కూడా, ఎందుకొచ్చినట్లు?"

"మీరిప్పుడన్న గుండెధైర్యం లేక! నా స్నేహితులు నన్ను బలవంతపెట్టినప్పుడు, వాళ్ళ దృష్టిలో పిరికి వెధవ కింద జమ కట్టబడ్తానన్న భయంతో వచ్చాను!"

మోహనరావు సమాధానం విని, అతగాడి మీద నాకు ఒక్కసారిగా జాలి కలిగింది.

"మీరు యుద్ధం ముగిసినతర్వాత నా దగ్గరకు రండి. పరీక్షలు చేసి వైద్యం చేస్తాను. గుడ్‌లక్!" అన్నాడు డాక్టరు, మోహనరావుని బయటికి పంపిస్తూ.

మరో అయిదు నిముషాల్లో నేనూ గది బయట అడుగు పెట్టాను. మోహనరావు లోపలి వరండాలోనే, నా కోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు. మౌనంగా యిద్దరమూ బయటకు దారి తీశాం, వాళ్ళిచ్చిన కాఫీ సేవించిన తర్వాత.

పద్మనాభం ఎదురుగా వచ్చి మమ్మల్నిద్దర్నీ కౌగిలించుకొన్నాడు.

"మీరిద్దరూ నిజంగా అదృష్టవంతులురా! మన జవాన్లకి సేవచేసే భాగ్యం నాకు లేక పోయింది", అన్నాడు విచారంగా.

మోహనరావు సిగ్గుతో మాట్లాడలేక పోయాడు. మోహనరావు భుజం మీద తడ్తూ పద్మనాభంతో అన్నాను, "పోనీలేరా! వాళ్ళు తీసుకొన్నా తీసుకోకపోయినా రక్తదానం చెయ్యాలన్న కాంక్ష నీకుంది. అది చాలదా!"

పద్మనాభం మా యిద్దరి చేతులూ పుచ్చుకొని, జీప్ వైపు నడిచాడు. చక్రపాణీ, రాజశేఖరం ఎదురుచూస్తున్నారు.

మోహనరావు గొప్పతనాన్ని నలుగురికీ ఎలా చెప్పగలను?

('యువ' మాసపత్రిక : జూన్ 1977)